

ERDÉLYI GAZDA

az erdélyi gazdasági egylet
közlönye.

1870

MÁSODIK ÉVFOLYAM.

Szerkesztik: **Farkas Albert** és **Szabó Sámuel.**

KOLOZSVÁRT. 1870

A RÓM. KATH. LYCEUM NYOMDÁJÁBAN.

T a r t a l o m:

	Lap.		Lap.
1.) Szerkesztői közlemények.			
Útastítás levelezőinknek	18	Ménvásárlás és kibérlés	147
A félev végén	115	Pályázat állami gazd. gyakornokságokra	148
Olvasóinkhoz felhívás előfizetésre	239	" állatgyógyászati gyakorlatra	148
Visszapillantás	25	Lóárverés a kisbéri, bábolnai, és mezőhegyesi ménesek- ben, félvnyvi melléklettel	167
2.) Egyletek, közintézetek, kiállítások.			
Erdélyi gazdasági egylet:		Régi ezüsthatosok és papir váltójegyekről	179
Közgyűlés ápr. 27. és ennek jegyzőkönyve	75, 90	Magyar kincstári jegyek	196
Választmányi ülések I.—XVIII. 3, 15, 26, 33, 45, 53 67, 70, 82, 93, 100, 109, 133, 144 156, 164, 174, 198, 210, 221, 244.		Juhok közti himlőkórról	202
Titkári pályázat megnyújtása	4	Mézkereskedésünk érdekében	202
Nehány szó az egyleti titkár választásról	6	Pénzügyminiszteri terv az erdélyi államerdők, sóbányák, zsilvölgyi kőszén és országútakról	213
Pálya munka a Mezőség befásítására	94	Lóvásárlás tenyésztőktől a hadseregnek	238
Csemete és oltógaly árjegyzék, melléklet a 20-dik számhoz	—	Fa- és gyümölcsstenyésztek jutalmazása	238
Küküllőmegyei gazd. egylet:		Régi ezüst hatosok beváltása 8 krban	249
Régibb kiállításainak ismertetése	171, 182	Lyukas pénzekről	249
Radnóthi kiállítás tervrajza nov. 1—3	188	Lókitvitel-tilalom Oroszországba	249
Gazdasági népiskola Dicsőszentmártonban	207—220	4.) Tudományos czikkek.	
A szász gazd. egylet segélyezése	134	A hold befolyása az időjárásra, Császár K.	30, 55
Földhitelintézet Szebenben	215	Ételnek emésztési ideje	39
Takarékpénztár Déésen	5	A napról, Császár K.	47
A kolozsvári iparosegylet felhívása	245	A prücsök hangszere, Herman O.	48
Kolozsmonostori tanintézet:		A sziv hatalmának élettani okairól, Török A.	57
Az új tanintézet épületterve	18	A nőnem történetéből, Szász D.	58
Árlejtés a főépületre	19	Ceres gőzös, az 1869 decz. 2. viharban, Pap M.	58
Miért nem elég 3 osztálynak 2 tanterem?	28	Az ember hajáról, Entz G.	58
Pályázat különböző tanszékekre	59	Heltai kolozsvári nyomdájáról, Szabó Károly	59
Igazgatói köszönet ajándékokért	93	A hamelai csoda, Szász Gerő	71
Erdélyi fajtehenészet terve	113	A világító anyagok története, Szabó S.	87
Pályázat állami ösztöndíjakra, tanulóknak	125	A munka és tüke viszonya, Sámil.	94
A tanintézet tervrajza	134	A gépekről, Császár K.	94
Új tanárok kinevezése	134	Eckart Lajos történelmi felolvasásai	94
Pályázat gazd. intézői állomásra	137	Pörkölt kávé zamatát megtartani	96
A növendékek nyári vizsgái	159	Kolozsvár népessége	38
A tanintézeti méhészet állapota	177	Erdély népessége	135
Értesítés a tanintézet új éve kezdetéről	187	Az erdélyi muzeum-egylet tud. üléseiről	226
Állami ösztöndíjakat elnyert ifjak nevei	187	Tudományos társalgó estélyek +	237
Új gazd. intéző kinevezése	192	5.) Állattenyésztés.	
A tanintézet új éve; megnyitás leírása	218	Levelekben:	
Értesítés az intézői szabad helyekről	222	Rüh ellen, juhaknál	5
Országos magyar gazd. egylet közgyűlése	38, 48	Takarmányozás módja répával	16
Erdészegylet; lásd az „Erdészet“ rovatban	—	Malacoztatásnál télen, mire kell ügyelni	35
Országos dohánykiállítás	94	Répaelrakás télire, egészben és felvagdálva	36
Országos sajt, túró sat. kiállítás tervrajza Pesten	157	Méhészet parasztkasokkal	55
" kender	190	Házi állatok nyüve ellen	55
" tejtermék és kender kiállítás eredménye no- vember 3—12-én	238	Jó selyembogár tojás eladó	164
Temesvári kiállítás tervrajza	110	Méhlegelőt adó növények	7
" gazdasági congressus	117, 130	Sebekre s rovarcsipés ellen	8
Debreczenben, kertészeti kiállítás tervrajza	175	Olesó téli takarmány ökröknek	8
" " " " megváltoztatva	189	Az érvágásról, Reich A.	14
" " " " kiállítás eredménye	215	Répaevél elrakása, tejelő marháknak	19
A bécsi 1873. világtárlat költségeire aláírás	226	Sulykülömbőség élő és leölt sertéseknél	19
A londoni világtárlat 1871-ben; miniszteri felhívás, tervrajz és fölszólítás a tanítókhoz	242	Sertésenyésztés, Ébner J.	21
3.) Hivatalos intézkedések.			
A magán ménekről	4	A kolozsvári méhészet-egylet, I—II.	31, 43
Álladalmi ménnek elhelyezése	27	Takarmány füllesztés	38
Távírástati tanfolyam Pesten	34	Szöllőtörköly, mint takarmánypótlék	38
Magyarfaj gulya állítása Gödöllőn	38	Szénapogácsa lovaknak	39
Pályázat egyetemi segélyre gazd. tanárjelölteknek	46	Kólíka gyógyszere lovaknál	39
Gazdászati tanfolyam néptanítóknak	120	Az első magy. állatbizt. társ. alapszabályairól	44
Katonaság aratási munkában	134	Takarék-disznóhizlaló (rajzzal)	66
Pályázat, lótenyésztési kézikönyvre	124	A kolozsvári lóversenyekről előleges közlés	83
Erdészeti állam-vizsgák ideje	134	Lóversenyek Kolozsvárt sept. 9. 11-én	174
Telekkönyvi helyszínelés Erdélyben	135	Tej és vaj répaíze ellen	95
Lótenyésztési díjosztások ideje Erdélyben	147	A takonykórról, Reich A.	97
		A haricska, mint mézadó, Szentgyörgyi J.	99
		Lovak száma a magyar birodalomban	104
		Barmok férgei és poloska ellen	114
		Testalak és haszonvételi képesség közti viszony szarvas- marháknál, (ábrákkal). Kodolányi A.	125, 137
		Juhnyírás, (Linkoln kosokkal nemesített juhoknál, Éb- ner S.	161

Méhészet állapota, Feldobolyban, Borszéken	Lap. 176
" " K.-Monostoron	177
" " Kolozson	201
" " Borbándon	235
Selyemtenyésztés Kolozsvárt	191
Keleti marhavész uralkodása	134, 202, 215
Hátaslovak vásárlása a hadseregnek	202, 238
A méh királyné termékenysége	203
A méz gyógyhatása	227
Az erdélyi sertésenyésztés jelen állása	229
Négyszínű bakmacskát küldnek Londonba	249
Állattenyésztésünk némely hiányai	252
Mitől vetélnék meg a koczák?	252
A „hivatalos rendeletek“ közt több állattenyésztési czikk	—
6.) Földmivelés.	
Növénymagvak csíráztatása	8
Kátrányos vetőmag madárbántalom ellen	8
Magpityókával való bánás	8
Cserebogárfogó-ágyak trágyából	8, 114
A vakond, mint rovarpusztító	9
Gabonáinkban előforduló gaznemek, Ébner S.	13
Hány szem mag egy vekában, Ébner S.	33
Szinesüveg növények napszúrása ellen	39
Poczegerek ellen égetett gipsz, és bodza	39, 114
Trágyakezelés az udvaron, Walter L.	42
" a szántóföldön, Walter L.	53
Levelészek ellen dohánypor	63
" " meleg víz	104
Pityóka-mivelés új módja	73
Rozsféreg ellen hangyák	73
A gazda főbb ellenségei a rovarok közül, és pusztítás módjuk, Ébner S.	81
Fogasolás és hengerezés, Ébner S.	89
Spárgakezelés	90
A gyári dohányhulladék elárúsítása iránt nyílt kérelem	93
Cserebogár ellen szeréért jutalomdíj	95
Csimazok pusztítása szántáskor	103
A komlótermesztés, Farkas A.	105, 115
Földibolhák ellen	114
Mesterséges gipsz kén és mészből	114
135	
160	
Buzaüszög ellen	160
" oka	160
Herefélék vetésideje	168
Dohány hatása harczosokra	203
Dohánytermelés Elsassban	203
Gazdasági bajaink, I. Határrendezés, P—i.	217
Meddig csiraképes a zab?	227
Zsizsik ellen	227
Vidéki levelekben:	
Földkötés polyával	16
Rébamivelés, magtermesztés	16
Vetések kipárlása ellen	18, 35
Czinkék, mint hernyópusztítók	35
Hörcsögpusztítás kiöntéssel	36
Komlótenyésztés Czofalván	54
Kukoricza sorban mívelve	80
Kis csigák ellen tenyerezés	112
A sok inneplés kárai	145
Rikán belüli gazdálkodás mód	213, 225, 236, 247
6.) Erdészet, faültetés.	
Királyi vadászterület Ungme gyében	7
Légmérséklet erdőn belől és kívül	7
Cserkéreg helyett borkészítés cserfa	8
Erdőirtás miatt esőfogyás Ausztráliában	39
Pályadíj, főleg a Mezőség befásítására	93
Zergevadászat a Retyezaton	168
Az erdélyi államerdők állapota	213
Erdészgyűlésre előkészületek	124
" terv	146
" meghívó	167

" kitűzött kérdések	Lap. 167
" fogadási előkészületről	179
e elhalasztás	180
Rendkívüli országos erdészgyűlés decz. 18.	249
Maclura aurantiaca mívelés (Mezőségi levelekben)	52, 119
F a á r a k , épületre, tüzelésre:	
Kézdi-Vásárhely	5
Egerpatakon	17
Maros-Vásárhely	37
Piaczi áraink közt több hely	—
8.) Gyümölcsenyésztés.	
Miért nincs és hogyan lehetne piacainkon jó gyümölcs?	
Bereczki Máté	23
Honnan vegyünk gyümölcs-csemetét?	46
" " " 1) Nagy F. 2) Bornemisza K.	188
" " " 3) Tisza L. 4) Haller F.	201
" " " 5) Wolf M. 6) Erd. gazd. egyeslet.	212
Csemete és ojtógaly árjegyzéke az erdélyi gazd. egyesletnek, mint melléklet a -ik számhoz	—
Kérelem a gyümölcsfát ültetőkhöz, Bereczki M.	63
Almák, körtvék rendszeres családai	64
Gyümölcsfákra trágya; milyen, mikor?	85
Gyümölcsfák tövét puhán kell tartani	85
Hernyók pusztítása kénfüsttel	95
Fatisztogatás júliusban	99
Cserepes kérgű fádat lúggal mosd	103, 179
Felhívás Erdély gyümölcsenyésztőihez, (méh és selyemtenyésztőihez is)	144
Idősb fák átojtása, fás-szemzés, oldalojtás, Bereczki M.	149
Mutatványok a „községi faiskolá“-ból, Kócsi K.	
" A gyümölcsfák nyári ellenségei	155
" Őszi, téli ellenségek	162
" Milyen talaj kell a gyümölcsfának	186
Gyümöcskiállítási terv, Kolozsvárt	193
Állandó gyümölcstárlat	213
Gyümölcsizelés I—V. , , 200, 224, 233,	246
Gyümölcsenyésztés (és szőlőmívelés) Küküllőmegyében, Fekete Pál	2, 11, 222
Diszcsemetéket ad el a kolozsvári sétatéregylet	227
Almatermés Zsibón	227
Ojtógalyak eltartása méz és glicerinben	227
Az ojtóvesszőkről, Bereczki M.	231
Levelekben:	
Gyűjts havat a gyümölcsfák töveire	15
A gyümölcsenyésztés haszna, czélja; levél Bereczki M.	17
Néhány gyümölcsfaj nevérol; gyümölcssterjesztő-egylet terve	47
Szemző eszköz ludtollból (rajzzal)	55
Gyümölcsészet Magyarón	145
Néhány nyári gyümölcsfaj; vándortanárság	177
Gyümölcsészet Dézsakna vidékén	214
9.) Szőlőtenyésztés borászat.	
Phylloxera vastatrix és ellenszere, Szabó S.	1, 11, 62
Borseprő-sajtó, Garda József	25
Az 1869-ki termés minősége Magyarországon	39
Borászati közlemények VI. VII. Paget János.	
VI. Csemege fajok tenyésztése és csomagolása	51, 61
VII. Borsztenedőnk 1870-ben, (mustjavítási kísérletek)	239
A budai szőlőiskola kárai 69/70 telén	71
A szőlőgyűrűzésről	99, 166, 197
Melegített bor avul, Madeirában trágya közt	103
Szőlőszaporítás egyes szemekkel	103
Az erdélyi bortermő terület égalji viszonyairól Entz F.	106
Törköly tápértéke	168
Rózsamál. Entz F.	178
Szőlőmívelő ekékkel tett próba	184
Boros palaczkok kimosása	203
Árvizkori bor, Pesten	203
A gyéresi szőlőstelep Nagy F.	205
Mustjavítás	208

	Lap.
Szőllőmivelés (és gyümölcs) Küküllőmegyében, Fekete Pál	211, 222
Mustpróba a kolozsvári köztelken	219
A mustmérőkről	
Vidéki levelekben:	
Szászvároson borárak, szállítási díj Alvincz-Bécs közt, 1 akó bor sulya	54, 71, 134, 225, 236
Törköly, mint jó szőlőtrágya	55
Rigolozás és új szőlőállítás költségei	56, 84
Szőllő-elfedés szüksége sarkastól	57
Nem a téli hideg, hanem a tavasz árt a fedetlen szőlőnek	93
Borárak Medgyesen	159
Hegyaljai szőlők állapota, borárak	164
O.-Szilváson " " borárak	178
Zentelkén " " borárak	201
Mezőségen csemege- és borfajok érése 1870-ben; czél-szerű metszés-mód (Mezőségi levél VII)	233
Mustpróbák egyesítéséről	236
Déván mustminőség, bortermelési viszonyok, árak	248

10.) Gazdasági gépek és ipar.

Új szivargyártó gép Amérikában	9
Gazdasági gépek, Ébner S.	65
Czukor kukoriczaszárból	96
Vajdahunyadi vasérc és zsilvölgyi kőszén	119
Új arató gép	135
Nagyváradi aratógép verseny jul. 11—13	152
Gőzcseplőgép-társulat M. Vásárhelyt	202
Vasházak	203
Máz, nedves falakra	203
Czukorrépa feldolgozás 1869-ben	203

Vidéki levelekben:

Járom alfa, bélfá vasból és vitája	16, 37, 56
Samuelson-féle aratógépről	36
Olcsó vasekék Alcsernátonban	85
Gazdasági gépek feletti vita	101, 112

11.) Közlekedés, Vasutak.

Vasutak befolyása az időjárásra	39
Kolozsvár-nagyváradi vasút. I—III. (szállítási árak sat.)	169
	181, 194
Vasúti kéjvonat Kolozsvár-Várad közt	179, 192
A kolozsvár-várad vasút szeptemberi forgalma	196
" " " oktoberi " "	226
" " " novemberi " "	249
Vasúti előmunkálatok Vásárhelytől Gyergyó felé	215
" " " Szebentől Alvincz és Brassó felé	226
" " " Tordától Abrudbánya, Arad felé	249
Dunai híd Ruscsuknál	215
A kolozsvár-várad vasút menetrendei decz. 18-tól	249
Erzsébet csavargózós a Maroson	249

Vidéki levelekben:

Gerend	145
Déva, vasúti hanyagság kukoricza szállítással	248

12.) Levelezés, gazdasági tudósítások.

Alvincz . . . január 16, aug. 11	15, 159
Aranyosszék, január 5, febr. 24, május 15, aug. 27, (cselédber, tagosítás)	5, 37, 101, 165
Barcaság, sept.	192
Borbánd, okt. . . . Dékányi E.	235
Borszék, aug. 28 Szentgyörgyi J.	176
Cserhalomtáj, jan. 22, febr. 11, ápr. 27, máj. 27, jul. 24, aug. 28, okt. 12. Vályi Elek. 17, 35, 93,	103, 145, 165, 202
Czofalva, márczius 7. Csia József	54
Dézsakna, okt. 10. Törpényi L.	214
Déva, január 9, febr. 22, máj. 15, aug. 5, decz. 4, (cselédber, telekkönyvezési hiányok) 6, 35, 101, 158,	248
Egerpatak, jan. 24, febr. 22, márcz. 23, ápr. 24, máj. 25, jul. 12. Márk István, 17, 37, 57, 85	112, 134
Feldoboly, aug. 1.	176
Felső-Csernáton, aug. 8.	158

	Lap.
Gerend, jul. 24.	145
Gógánváralya, febr. 9, márcz. 15, okt. 25, (cselédber) 35, 55,	214
Háromszék (hivatalos tudósítások gyűjteménye) öszvesen 11 helyről	121
Háromszék, szept. 22, okt. 25, nov. 25, decz. 7, 191, 225,	248
Hegyalja, aug. 14. Albert E.	164
Homoród-Almás, aug. 17.	165
Homoród-Keményfalva, május 14.	101
Karatna, márcz. 21, május 21.	57, 112
Kentelke, márcz. 6, julius 20. Vályi E.	46, 145
Keszthely, márcz. 27. (ifjak gazd. képzettése)	5
Kézdi-Vásárhely, 1869. decz.	84
Kolozs, máj. 12, aug. 15, szept. 28, Veres S. 94, 165,	201
Kolozsmegye felsőkerület, jan. 20, márcz. 9, aug. 28. 15, 47,	165
Kolozsvár, január 14, febr. eleje, Szentgyörgyi J. 15, 34	34
" jan. 30, febr. 14, jun. 11, jun. 29. jul. 28,	28
aug. 13, szept. 28. 18, 28, 113, 124, 146, 159, 191	191
" (a felolvasásokról) márcz. 13, márcz. 28, ápr.	28
13, május 12,	47, 57, 71, 94
Koltó, julius 5, szept. 18, nov. 14.	134, 191, 226
Kománfalva, febr. 7.	34
Maros-Ludas, decz. 10. Hancz P.	245
Maros-Szentgyörgy, febr. 7, márcz. 15.	20, 55
Maros-Vásárhely, febr. 23, jul. 22, aug. 28, szept. 21,	21
okt. 26.	37, 145, 166, 191, 214
Medgyes, julius	159
Mező-Csán, január 6; február 20, május 22, junius 10.	10
Ébner S.	5, 35, 102, 112
Mező-Kovácsháza, jan. 24, Bereczki M.	17
Mezőség, november	236
Mezőségi levelek, I—VII. M. K. 52, 80, 119, 163, 221,	233
Nagy-Almás, febr. 22; junius 23 Walter L.	36, 134
Nagy-Enyed, okt. 27 Kerekes S.	214
Nagy-Kapus, aug. 11,	159
Oláh-Szilvás, jan. 23, márcz. 20, ápr. 12, jun. 6, szept. 3,	3
Albert L.	16, 56, 84, 112, 177
Pata, január 24, febr. 24, ápr. 7. Seres J.	18, 37, 71
Póka, május 16. Tolvaly F.	191
Ríkán belől, okt. 14, 28, nov. 13, 15, 17, 213, 225, 236,	247
Szászváros, február 15, április 1, május 20, október 27,	27
november 2.	54, 71, 134, 225, 236
Sepsi-Szentgyörgy, aug. 10. Gyárfás S.	164
Székely-Udvarhely, nov. 3. V. G. S.	226,
Szökefalva, márcz. 28. Kónya L.	57
Torda, aug. 30, szept. 19. Nagy F.	177, 191
" szept. 30, megyei jelentésből	201
Úti levelek, I—II.	29, 41
Zentelke; szept. 14.	201

13.) Lapszemle, könyvismertetés.

Útmutatás a kezdő gazda képzésére, Balás Á.	2
Bányászati és kohászati lapok	7
Közgazdasági Hetilap	7
Corvina; olcsó népszerű olvasmányt kiadó társulat	49
Községi falkola, Kócsi K.	147
Kodolányi zsebnaptára 1871-re	237
Gazdasági és természettudományi folyóirataink	237

14.) Időjárás.

{9. 19. 28. 39. 50. 60. 73. 86. 96. 104. 114.	114.
{135. 168. 180. 203. 216. 227. 250.	250.
Kolozsvári napló	20
Legnagyobb hideg Kolozsvárt 1865—69-ben	20
Nagy hideg Gyergyóban	34
Árvizek 9. 101. 104. 158. 165. 225. 248.	248.
Jégverés 104. 114. 134. 159. 165. 204.	204.
Jégdarabban nád	165
Villámütés, tiszta időben	114
Földrengések, vulkánkitörések 1869-ben	10
Éjszaki fény	214, 215
Napfogyatkozás	248

15.) Egyveleg, Piaczi árak, Nyílt posta.

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Bizottsági felügyelet alatt szerkesztik:

TIMÁR KÁROLY és SZABÓ SÁMUEL.

Az előfizetési díjak
bérmentesen
a gazdasági egyesület titkári
hivatalához,
a lapot illető küldemények
a szerkesztőséghez
(Külmonostortéza 57 sz.)
czímzendők.

MEGJELEN
minden hónap közepén
és végén
legalább 1 iven.

Előfizetési díj:
1869. április—decemberre:
Egyleti tagoknak 1 fr. —
Nem tagoknak 2 „ —

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kócsi Károly, Kodolányi Antal, Mina János, Nagy Ferencz, Szentgyörgyi József.

Új évtől kezdve **hirdetéseket is** közlünk; 3 hasábos garmond sor vagy ennek helye 5 új krajczár; ezen felül bélyegdij külön 30 kr.

Phylloxera vastatrix.

Ez az új szőlőbetegség neve Franciaországban. Ha szives olvasóm velem jön: elvezetem egy szép augusztusi reggel a regényes Svájc déli határára. Egy völgykatlanban állunk, hová Uri kantonból jövet a Furka hegyszorosról ereszkedtünk; sehol élő lénynek semmi nyoma, még csak madár sem igen jár itt az örök hó szélén. Előttünk a Grimsel szoroshoz vezető meredek Maienwand oldal törpe havasi-rózsa bokraival; balra keskeny sziklás völgy ritka zöld foltokkal; jobbra a legnagyobb látványok egyike: kékes fehér jégmezők lépcsőzetesen emelkedve egyfolytában 4—5 ezer lábnyi magasra nyulnak a Galenstock lábáig; mintha e 11 ezer lábnyi magas csipkés szélű bércezőriás oldalairól egy hatalmas folyam árja rohanva indult volna lefelé és útjában egyszerre meredt volna jéggé; "... s a mint a napsugár bércező völgyet elönt, szikrázva csillog, játszik a jég-tükrön. A jégmező szélét, mint összeomlott várfal széles kőtorlat szegélyzi, melyet a lassan csuszó és olvadó jégmező hordott, halmozott össze. Egy-egy éles recsesenés, a mint a jégmező itt-ott megreped; egy-egy tompa zuhanás, a mint a repedések szélei beomlanak, s imé! megnéztük együtt a Rhone folyam jégmezőit.

A katlan közepén, a jégmező alól forr elő egy 4—5 öl széles patak; ez a Rhone. Innen tovább siet a völgybe, végig futja Wallis kantont s tetemesen

megnövekedve ömlik a gyönyörű genfi tó keleti végébe; de a tó nyugoti szegleténél, Genf városa mellett újra kibontakozik pihenő ágyából; csak hamar belép Franciaországba; ott egy darabig föld alá rejtőzik; Lyon városánál délre tér s ha nagyszerű természeti szépségek környezék eddig partjait, most gyönyörű, termékeny, szelid tájak kísérik folyását; jobbról Languedoc, balról Dauphiné és a Provence számos kisebb folyótól öntözött virányai; végre a földközi tengerbe merül.

Kérdheted szives olvasóm: miért untatlak én úti emlékeimmel a helyett hogy egyenesen tárgyamhoz kezdenék? Légy kérlek parányi türelemmel, úgy is ritkán ragad el a lelkesülés, annál szárazabb lehetek ezután.

A Rhone völgyében s különösen legtermékenyebb, legszelidebb része: Dauphiné és Provence tartományok megyéiben van az új szőlőbetegség fészke és színhelye.

A hol a betegség kiüt, egyes foltok — miként a francia parasztok nevezik holdak — kezdenek pusztulni; a baj növekszik, a holdak növekednek, összefolynak s az egész szőlőhegy pusztá, fekete mint tél végén. Mint mikor papírra olajat csepegtetnek: a cseppek eleinte különállók, aztán terjednek; míg az egész papírt befutják; vagy mikor testeden egyes fakadékok támadnak: kezdetben minden fakadéknak külön tüzes udvara van, a tüzeség terjed, míg végre az egész test tiszta egy seb.

A megtámadott tőkék menthetetlenül veszve vannak; a levelek sárgulni kezdenek, a jövések megfeketülnek, a tőke kiszárad s ha kitéped: gyökerei elvannak rothadva.

Az új betegség 1865-ben vagy talán még 1864-ben lépett fel először Provence tartomány Vaucluse megyéjében, Orange város környékén, a Rhone bal-

partján; a két következő évben lassanként terjedt, míg 1868 nyarán egyszerre több ponton nagy erővel pusztítani kezdett. A talaj minősége nincs befolyással a betegség kifejlődésére, de az időjárásnak alkalmazsint része van benne; 1868-ban dél Franciaországnak szokatlan hideg tele volt, melyet rendkívüli szárazság előzött meg és követett; 18 hónapig nem esett.

Most meg van támadva a Rhone völgyének déli része: főleg Gard, Bouches-du-Rhone, mindenek felett pedig Vaucluse megye, melynek 50 ezer holdra terjedő szőlőhegyeiből $\frac{1}{3}$ rész teljesen kipusztult; végre kiütött a baj még hasonlólag 1868 nyarán, meszsze innen, Franciaország délnyugoti szélén Gironda megyében, a hasonló folyó torkolatánál, hol Bordeaux városától északkeletre mostanig mintegy 100 hold szőlő pusztult ki; (a holdat mindenütt 1600 □ öllel értve). Följegyzésre méltó, hogy a Rhone mentén a folyó közelében legnagyobb a pusztulás; mentől inkább távozunk a Rhonetól, a baj annál kisebb. A megtámadott vidékek állapota szánalomra méltó; számosan, köztük a legelső szőlőbirtokosok kénytelenek voltak 1 év óta felhagyni a szőlőműveléssel, s most — miként a hivatalos tudósítás keserűen megjegyzi — „Gard megyében a kiszáradt szőlőkék mázsáját 50 kron árulják“.

Ily fenyegető veszéllyel szemben fölláadtak mindenféle Franciaország szőlőművelői s minden erejüket megfeszíték a baj okának kikutatására és orvoslására. A számos magánvizsgáló mellett 1868 nyarán Hérault megye gazdasági egyletének küldöttei, köztük a Montpellier-i egyetem egyik professora Planchon, járták be a Rhone mellékét; a múlt 1869 júliusában pedig a párizsi francia földművelők társaságának (société des agriculteurs de France) küldöttsége szállott ki a megtámadott vidékekre. Nagyon megérdemli, hogy mi távolabb fekvő bortermesztő országok is, hová még az új betegségnek szele is alig érkezett, megismerkedjünk az említett küldöttségek kutatásainak eredményeivel.

A tudósítások összhangzó eredménye ez: „az új szőlőbetegség oka a „*phylloxera vastatrix*!“ De hát miféle csodabogár az a *phylloxera*? kérdik olvasóim.

Majd elmondom a jövő számban.

(Folytatása következik.)

Útmutatás

a kezdő gazda gyakorlati kiképzésére.

(Mutatvány.)

A fönnebbi czim alatt megjelent és beküldetett hozánk Balás Árpád keszthelyi tanárnak lapunk múlt

évi 16-ik számában hirtetett műve; Keszthely, 1870. szerző sajátja. Jellemző adat irodalmi viszonyainkra s olvasó közönségünk izlésére nézve, hogy szerzője kiadót nem talált, mert tárgya nem politikai, most pedig — csak ilyen szoktak olvasni.

A 158 lapra terjedő csinos nyomású könáv sokkal nagyobb terjedelmű tárgyat ölel fel, hogysem azt bármely irányban kimerithetné. Inkább csak azt mondhatja el mit? minthogy, miként? hogy egy hasonlattal éljek: csak megérinti az egyes hurokat, de rá nem ér, hogy egész dalt játszék rajtok. Azonban hadd szóljon a mű önmagáért:

„Az e lapokban foglalt tanácsok feladata a gyakorlati oktatásba némi rendszerességet hozni s így azok mind az oktató-, mind a kezdő-gazdát érdekelhetik.

Az oktatógazda megtudhatja belőlük: mire kell a kezdőgazda gyakorlati kiképzésénél főleg súlyt fektetni; hogy járjon el magára vállalt feladatában? miként bányák a fiatal emberrel, hogy az pontosságra, kötelességei hű teljesítésére, fáradhatlan munkásságra szokják, — a mellett pedig választott pályájától ne csak hogy kedvét el ne vesztse, hanem hivatásához még nagyobb bizalmat nyerjen.

Útmutatásul szolgálhatnak a kezdőgazdának: mire kelljen gyakorlata alatt ügyelni; megismerteti vele teendői egész halmazát s arra figyelmezteti, hogy a gazdaság nem oly egyszerű, kényelmes életpálya, mint azt sokan hinni szeretik; hogy okszerű üzésére sok mindenféle tudnivaló szükségeltetik és hogy nevezetesen a kézfogások el-sajátítása s a tevékeny részvétel minden, — bármilyen látszó munkában is, — a helyes gyakorlathoz elkerülhetlenül szükséges“.

A munka keletkezésének okát következő sorok fejtik meg:

„A tanintézetre készülő kezdőgazdától mindenekelőtt azt kívánom: hogy oda magával valamely gazdaság teljes képét elvigye, mert csak így fog egy valódi, tényleg létező mértékkel birni, melyhez az előadásokban hallottakat hozzámérheti. — S ezen összehasonlításból származik a legnagyobb haszon!

Ha ama tényleges mértéket távol a tanintézettől szerezte meg, annál jobb, mert akkor azon mértékkel képes lesz az intézeti mintagazdaságot is összevetni s így egy összehasonlító tényezővel többet bir.

A gazdaság gyakorlati üzlet és a tapasztalatnak nincs nagyobb előmoditója, mint az összehasonlítás.

Ha a szíves olvasó az ép mondottakat netalán osztaná, önkénytelenül uzt fogja kérdezni:

„De hol szerezzem meg a kezdőgazda a szükséges derekas gyakorlatot?“ — mire válaszom csak az lehet:

Valamely okszerű, értelmes, mivelte és jó bánásmóddal bíró oktatógazda oldalán, ki egy jelesen kezelt gazdaságban működik.

E válasz helyességét valószínűleg elismerve, de általa egészen kielégítve nem lévén, bizonyosan tovább kérdezendő:

„De hogy juthasson a kezdőgazda, ki talán semmi-némű összeköttetéssel és ismerettséggel nem bir, — ily jeles oktatógazda körébe?“

Erre nézve javaslatom következő:

Valamely gazdasági egyesület felhívja a területén levő s általánosan elismert jeles gazdaságok birtokosait, bérnökeiket vagy tisztjeit, nem volnának-e hajlandók gazdaságukba egy-két fiatal embert gyakorlati kiképzetés végett fölvenni, — s ha igen, mily föltételek alatt?

A gyakornok-fölvételre kész gazdák nevei azután az egyesületi közlönyben kihirdettetnek, a titkári hivatalban pedig a fölvételi föltételek megtudhatók lesznek; s így a kezdőgazda szülei egészen kényök-kedvök szerint járnak el fiaik gyakorlati kiképzetése helyének megválasztásában, anélkül hogy messzeterjedő ismeretségekre vagy különös pártfogásra szükségök volna.

Meggyőződésem szerint számos jeles gazda fog e házában a jó ügy érdekében találkozni, ki a gazdasági egyesület felszólításának engedni fog; — másrészt biztos vagyok benne, hogy derék hazai gazdasági egyesületeink csak oly gazdákat fognak ilyféle ajánlattal megkínálni, kik e kiüntetést valóban meg is érdemlik.

Kivánatosnak fejezem ki továbbá azt, hogy egy oktatógazda csak egy-két, legfeljebb három kezdőgazdát fogadjon maga mellé, mert több mellett nem igen lenne képes feladatának teljesen, lelkiismeretesen megfelelni, minthogy ez utóbbi esetben figyelme nagyon megoszlanék.

Ha a kezdőgazda ilykép gyakorlati idejét kellő vezetés és oktatás mellett eltöltötte, akkor arról az oktatógazda bizonyítványt állít ki, melyet a gazd. egyesület elnöke vagy titkára is, — ki az oktatógazda megbízhatóságát valószínűleg ismeri és kinek a gyakornok elhelyezéséről tu-

domása van — aláír, az egyesületi pecséttel. ellát, s ezzel a gyakorlati bizonyítványnak teljes hitelességet kölcsönöz.

E czélból az egyesület egy különös gyakornok-könyvet vezethet.

Ha ezen eljárás országszerte elfogadtatnék és a kezdőgazda gyakorlatszerzési módja ekkép szabályoztatnék: azt hiszem, hogy akkor hazánk gazdasági tanügye sokat nyerne.

De a nyertesek közt első helyen kétségtelenül a gazdasági tanintézetek volnának.

Mennyivel könnyebben oldának meg feladatukat, ha csupa kellő készülségű fiatal ember jelentkeznék a fölvételre; mennyivel háladosabb működésök lenne, ha csupa hivatott, már kipróbált, a gazdaság iránt valódi szeretettel viseltető tanítványaik lennének; és mennyivel fogna tekintélyök a gazdaközönség előtt emelkedni, ha kikerülő tanítványaik, — természetesen az egyéni tulajdonokat nem szabad a számításból kifeledni, — minden és nevezetesen gyakorlati tekintetben is helyt fognának állni!

Csak így lehetne a tanintézetektől azt elvárni, a mit most — a fenforgó körülményeket eléggé tekintetbe nem véve, — tőlük általánosan követelnek!

A fönnebbi ismertetés a bevezetésből van véve. Más alkalommal, — ha terünk lesz rá, — talán egy czikkecskét közlendünk magából a munka szövegéből. Addig is ajánljuk hazánk okszerű gazdáink, „de főleg azon ifjaknak, kik a gazdasági pályára készülnek.“

T Á R S A L G Ó.

Erdélyi gazdasági egyesület.

I.

Választmányi ülés jan. 3. 1870.

1.) Olvastatik a nmlgu erdélyi kir. biztosság 1869 évi 1475 sz. átirata ó Felségének mult év nov. 16-én kelt legfelsőbb elhatározásával megerősített s a nmlgu földm. ipar- és keresk. m. kir. miniszt. által leküldött gazd. egyleti alapszabályokról. — A legmagasabb megerősítés hódoló tisztelettel tudomásul vétetvén, határozatott, hogy az alapszabályok kis 8-ad rétt alakban 2000 példányban kinyomatván, az egyleti évlapok hátralevő füzete mellett osztassanak ki a tagok között; a felesleg példányok későbbi évekre maradván.

2.) Olvastatik a nmlgu földm. ipar- és keresk. m. k. miniszt. értesítése a „yucca angustifolia spinosa“ és a „ramié“ vagy „boctmeria tenacissima“ amerikai új fonálnövényekről; melyek közül főleg az utolsóra (mint mely nálunk inkább meghonosítható) hivatik fel a figyelem a magas miniszt. azon nyilatkozata mellett, hogy nevezett növényekkel először is a honi gazdasági tanintézetek által szándékozik kísérleteket tétetni. — Ezen értesítés azon obajtással vétetik örvendetes tudomásul, hogy annak idején méltóztassék a miniszt. a növényhonosításra szintén első sorban hivatott gazd. egyleteknek is alkalmat adni az említett növényekkel való kísérlettelre.

3.) Olvastatnak a nmlgu földm. ipar- és keresk. miniszteriumnak a hirlapokra nézve f. év jan. 1-én életbe

léptetendő intézkedései Ennélfogva a hirlapoknak csomagolása a posta- vagy vasútvonalok szerint, ezután a postahivatalok által eszközöltetik, a lapkiadók csak a közvetlen egy helyre szóló számokat levén kötelesek egy csomagban, ennek nagyságával és postaállomásának pontos kijelölésével feladni. A reclamatiók ezentúl a központi, vagy vidéki postahivataloknál történnek e czélra kijelölt lapokkal, díjtalanul, 3 nap alatt, a napi és hetenként többször megjelenő hirlapoknál azon időtől számítva, midőn az utolsó példánynak meg kellett volna érkezni, — másnemű folyóiratoknál pedig az utoljára kézbesített szám megérkezettől. Vidéki lakókra nézt e határidő 5 napra terjed. Másnemű rendeltenségek meggátlása végett, felhivatnak az előfizetők, hogy azokról adandó alkalommal a magas miniszteriumnál jelentést tegyenek. — A tett intézkedések tudásul vétetnek.

4.) A földm. ipar- és keresk. miniszt. megküldi Dr. Landerer Oszkár jogtanár röpiratát „Barátságos beszélgetés a község házában a magyar népszámlálásról“. — Köszönettel fogadtatik.

5.) Az első magy. kölcs. állatbiztosító társulat megküldi engedélyezett alapszabályait, s felhívja az egyletet, hogy — tekintve a fontos czélt: a hazánk marhalétszámban évenként előjövő roppant veszteségeknek kárpótlás útján némileg enyhítését — a marhabiztosítás felkarolását egyeseknek és községeknek hivatalból ajánlani, s a végeredményről a társulatot értesíteni sziveskedjék. — Ezen mező- és nemzetgazdasági tekintetben egyiránt fontos törekvést a választmány teljesen méltányolja és előmozdítani törek-

szik. Az alapszabályokat köszönettel veszi, s hogy a társulat szervezetével megismerkedve, intézményét egész megnyugvással ajánlhassa gazdaközönségünknek, — azokat átvizsgálás és véleményadás végett átteszi az állattenyésztő szakosztályhoz.

6.) Olvastatik Bernáthi Dezső és Máday Izidor előfizetési felhívása f. évben megjelenő „Közigazgatási Hetilap” cz. folyóiratára. — A lap egy félévre az egyesület számára meghozatni határozatott.

7.) Gyárfás Domokos egyl. tag jelenti, hogy Udvarhelyszéken a külső lótenyésztési-bizottság megalakult. Tudomásul vétetvén, áttétetik a központi lótenyésztési bizottsághoz.

8. Brassó város és vidék tisztsége tudatja, hogy az ottani lótenyésztési bizottság elnöke Schobeln Károly állomásáról lemondott s helyét Trojaicsinszky Mihály nyug. kapitány foglalta el. — Tudásul vétetvén, a központi lótenyésztési bizottsághoz tétetik át.

9. Nemes Alsó-Fehérmegye főispánja értesít, hogy a statisztikai adatok egybegyűjtése és közlése végett tett megkeresésünknek engedve, e tárgyra a hatósága alatti közegek figyelmét közelebről különösen felhívta. — Örvendetes tudásul vétetik.

10.) A lapbizottság jelentése az „Erd. Gazda” 1869 ápr.—decz. folyamában közreműködött főbb munkatársak tiszteletdíjairól — tudásul szolgál.

11.) Tanár Nagy Ferencz tagtárs előadja, hogy közelebről nagy részben megváltozván azon viszonyok, melyek az egyesületi köztelken eddig folytatott gazdasági rendszert szükségessé tevék, ennél fogva itt az idő annak célszerű megváltoztatására. Kiemeli főleg, hogy a közönség okulásá végett nagy költséggel felállított minta-váltó a k. monostori gazd. tanintézet létrejöttével feleslegessé vált. A köztelek műszaki vezetése a szoros értelmű gazdaságitól különválasztandó s mindenik az egyesület érdekeinek megfelelőbben és jutányosabb módon lenne kezelendő. E tárgyak alapos tanulmányozása, megbirálása s egy új gazd. rendszer tervének, még a közgyűlés előtt, kidolgozása végett szakférfiakból álló bizottság kinevezését ajánlja. — Az indítvány helyesléssel fogadtatik, s a köztelki váltóra nézve, — mely eddigelő csak áldozattal tartatott fenn, — s a közönség kevés érdekeltsége miatt — az okulás szempontjából sem eredményezte a kívánt sikert: választmány annak további fentartását szükségtelennek tartja s b. Huszár S. alelnök, továbbá Nagy Ferencz, Timár Károly, id. Hintz György, Kodolányi Antal és Szabó Sámuel személyökben bizottságot nevez ki, mely a köztelek további használata módjáról tervet dolgozzon s azt megvitatás végett először a földmívelési szakosztályal, később a választmánnyal közölje.

12.) Tekintetbe véve, hogy a nemes szőlőfajokat újabb időben külföldről, sőt belföldön is több helyről az eddigi árnál jutányosabban meg lehet szerezni; tekintve továbbá nagyobb olesóság mellett is nagyobb kelendőséget, főleg pedig az egyesület által kitűzött azon célt: hogy a jeles miveleti növényfajokat mentől nagyobb körben kívánja terjeszteni: indítványoztatik, a köztelken levő bor-szőlőveszszók árának alább szállítása. — A sima veszszók ezerének ára 4 frtra szállittatik.

13.) Egyesületünk titkári állomására a pályázat tudvalóvöleg f. é. jan. 15-ig volt kihirdetve, eszerint azonban a

titkári választás, s ezen jogot gyakorló közgyűlés összehívása oly időre esnék, midőn a tagok egy része — az országgyűlés folyama miatt — meg nem jelenhet, s fontos jogát nem élvezheti; indítványoztatik tehát, hogy a közgyűlés egybehívása s ezzel kapcsolatban a választás az eddig szokásos időről, február közepéről, későbbre halasztassék. — A választmány a fenförgő tárgy fontosságát átlátva, a titkári állomásra kiirt pályázatot f. é. febr. végeig meghosszabbítja, s a közgyűlés összehívására legcélszerűbb időpont gyanánt az országgyűlés husvétii szünidejét tűzi ki. A gyűlés napja később fog közzététetni.

(Folytatása köv.)

Pályázat megnyujtása.

Az erdélyi gazdasági-egyesület igazgató választmánya folyó évi jan. 3-iki ülésének határozata nyomán a titkárválasztási jogot is gyakorló évi közgyűlés megtartási ideje az idén a szokottnál későbbre halasztatott, minek következtében a titkári állomásra kihirdetett pályázati határidő f. év febr. végéig meghosszabbittatik. Az igazgató választmány Kolozsvártt, 1870. jan. 3-kán tartott üléséből, Bátor Huszár Sándor, al. elnök; Farkas Albert, h. titkár.

Rendelet a magán ménokról.

Az erdélyi lótenyésztési bizottság elnökétől következő sorokat vettük: Köztudomásu dolog, hogy a községek utczáin, útakon, a legelőkön az 1—2 éves mén-csikók szabadon járnak, minek következtése az, hogy az ily mén-csikók nagyobb része a kanczákat, s rendesen a tenyésztésre még ki nem fejlődött kancza-csikókat is fedezik, mely korai és mértéktelen fedezés következtében a mén-csikók idő előtt kimerülnek, a kancza-csikóknak pedig jó anya-lóvá kifejlődése gátoltatik, s ez által az okszerű lótenyésztők minden törekvései meghiúsulnak, valamint az országos lótenyésztés haladása is nagy mértékben akadályoztatik. Továbbá tudva lévő dolog az is, hogy a községek, melyek álladalmi méneket használni nem akarnak, vagy helyi viszonyaiknál fogva nem használhatnak, majdnem rendesen minden szakértelem nélkül választják méneiket, és legtöbbszörre oly példányokat használnak, melyek sem eredet, sem véralkat, sem külalak szempontjából nem felelnek meg a tenyésztés okszerű kívánalmainak, minek folytán gyakran egész vidékek lótenyésztése tönkre jut, úgy, hogy később évtizedeken át sem sikerül azt megjavítani.

Hogy tehát a lótenyésztés-ügye és jövője, a hibás, nem alkalmas, és fejletlen mének használata ellen megvédessék, a fömlgu m. k. földmívelés- ipar- és keresk. ministeriumnak f. hó 2-ról 22,953 sz. a. kelt leirata szerint a következő rendszabályokat látja célszerűnek életbe léptetni.

1. Tilos minden 1 évet meghaladott ménnek utczára, útra, vagy legelőre való szabadon bocsátása, érzékeny büntetés szabotván a rendszabály ellen vétő tulajdonosokra.

2. A községi mének, valamint egyeseknek is díj mellett fedező ménei csak azon esetben lesznek jövőben e célra használhatók, ha a lótenyésztési bizottság által arra alkalmasoknak íteltetnek;—szorosan megtiltatván az öröklő hibával bíró, — vagy szabálytalan alkotásu és gyenge ménnek általi fedeztetés. Szamosujvártt, dec. 15-én 1869.

b. Bánffy Dániel.

A déési takarékpénztár.

A magy. kir. földmivelés, ipar- s kereskedelemügyi minisztérium által folyó évi 21520 szám alatt a déési takarékpénztárnak, Belső-Szolnokmegyére is kiterjedő hatáskörrel alakitása engedélyeztetvén, — ennek következtében folyó évi december 12-én tartott szervezkedő közgyűlés által alólírtak bizattak meg takarékpénztár ügyeinek ideiglenes vezetésével; melynek értelmében intézzük ezen felhívásunkat.

A déési takarékpénztár alaptőkéje 40,000 forint, létesítésére 400 darab 100 forintos részvény bocsáttatik ki, melyből 40 forint lesz befizetendő, az aláírástól számított 4 hó alatt 10 frtos részletekben.

Célja a takarékpénztárnak, — egyfelől, a takarékoság, előmozdítása, — másfelől, az iparosok, kereskedők, birtokosok érdekeit jutányos kölcsönök által előmozdítani.

A betett pénzek elhelyezésére nézve, kölcsönöz házakra, földbirtokra; ugyszintén arany- és ezüst pénzekre; — leszámítól saját és idegen váltókat, — s előlegez hitelpapírokra.

Ezenkívül elfogad törvényszéki letéteményeket, tanodák, egyesületek s más jótékony intézetek alapítványait, melyeket kamathalmozással növel.

A nyilvánosságra hozott alapszabályok értelmében, felelősség terhe alatt, az összes részvényesek által választandó igazgató választmány fogja a takarékpénztárt kezelni.

A részvények nyilvános aláírása 1870-ik év január 15-től 30-ig fog megtörténni, — Déésen, a város- és megyeháznál, — a megyében a szolgabírák és községi előjáróknál, ugy szintén Szamosujvárt a városháznál, a nevezett hatóságok nyilvános felügyelete alatt.

Tekintve a cél közhasznuságát, — hazafias bizalommal hívjuk fel a résztvenni kívánókat, a jelelt hatóságok előtt és időben, az aláírást az elvállalandó részvényekre megtenni.

A déési takarékpénztár ideigl. választmányának 1869. december 26-án tartott üléséből.

Roth Pál id. elnök; Adorján Miklós, id. jegyző; Torma István, Mózsa Sándor, Baló János, Lészai László, Kovács Samu, Beregszászi Sándor, Gyárfás Ferencz, Simó Lajos, Czetz Kálmán, Krémer Sámuel, Demeter Béla, Miller Adolf városi főhadnagy, Mózsa Ferencz, Izsáky József, Gr. Kornis Victor, Szarvadi Pál, ideiglenes választmányi tagok.

Levelezés.

Kézdi-Vásárhely 1869. végén.

Mult év decz. 21-én vasúti mérnökök utaztak át, Bereczkben megállapodván; hirszerint több napokig lesznek ott, honnan az Ojtozi szoros felméréseit veszik munkába. Ugyancsak K-Vásárhelyről írják, hogy ott tüzeset 6 hó óta 9-szer volt, s legtöbbször gonosz kezek által téve, szomorú bizonyosságul, hogy mennyire aljas fokón áll még némely emberben az erkölcsiség. Tűzrendőrség nincs, s a népnek nagy része csak csudálkozni, nem oltani megy a tűzhez. Az időjárás rendkívül lanyha, a mellék utak sárosok, a gabnafélék ára változatlan közepes, a marha ára alább szállt, s vele a hús ára is, mert fontja eddig volt a marhahúsnak 17 kr, most 15 kr. A fa ára pedig hallatlan magas, ott hol a havasok Háromszéket koszoruzzák, egy öl bükk fa 8 frt o. é. midön alig pár év előtt 3 ft volt. Ha az illetékes hatóságok sietve nem fognak az erdők szabályzásához, féltő, hogy nem sokára csak erdő helyeket, lekopaszult kőszirtket vesznek szabályozás alá.

Aranyosszék, 1870. jan. 5.

Karácsonyunk oly sáros és lucskos volt, akár husvétnak beillett volna; az új év is esővel köszöntött be; szóval mind ez ideig olyan hó és fagy nélküli időjárásunk van, hogy nem csak juhaink és sertéseink, de még heverő szarvasmarháink és lovaink is künn legelnek.

Ilyenkor a gazdák cseléd fogadással, régiek elbocsátásával, újak beállításával vannak elfoglalva. A cselédbér, évenként ijesztő mértékben szaporodik; egy nagy béres évi bére; 60 új forint, 4 véka ősz rozs-, félvéka kapált törökbuza vetés, s tisztességes élelmezés; eddig volt vetésen kívül 40 fr. o. é. kis béres évi bére 50 fr, egy pár új czizma, s élelem ez előtti bére reá ment 36 forintra o. é. Egy főzőné bére 72 forint, kis szolgáló 48 ft, kocsisé 84 forint. Ily magas cseléd béreket miként tudjon a gazda 52 kros törökbuza és 70 kros rozs árából fedezni (kis vékát értve): az talány marad; hát még a háztartás, napszámosok fölesigázott bére, a terhes adó miből kerülnek ki?

Az erdélyi gazdák jelen siralmas állapotán legközelebb-ről a tagosítás segíthetne, ha az ezt elrendelő nyílt parancsot a városokra és székely földre is kiterjesztenék; az eddigi rendszer szerint folytatott gazdálkodás mindnyájunkat bukás szélére juttat, már pedig mostani szétszórt birtokaink mellett mást folytatni nem lehet.

Ohajtandó lenne, hogy kormányunk és törvényhozásunk türehtlen állapotunkon mentől előbb segítsen a tagosításnak országosan kötelező elrendelésével. Az egész ország, főleg Erdély anyagi jóbléte nagymértékben ettől függ.

Egy aranyosszéki birtokos.

M.-N.-Csán, jan. 6. 1870.

„Adjon Isten minden jót az új észendőben“, mert a mult évben sok tekintetben mostohán bánt velünk. Mult évben a gazdának nem sok örvideni valója volt: buza és rozs vetései kifagytak; a tavaszok gyengén fizettek; igás és gulyabeli marháink, nagy részben sertéseink és juhaink is, több hetekig sántaság és lábfájásban szenvedtek; majorságunk eldöglött; szüretünk silány vala; takarmánytermésünk alig fedezi a szükségletet; továbbá majd három hónap óta tartó eső akadályozá az őszi vetés bevezését és a téli trágyahordást, s így a jövő év iránti reményünk is ingadoz; végre pedig utaink olyanok, hogy itt a Mezőségen, bárki szabadon járó fogolynak tekintheti magát.

Szeptemberi vetéseink általában gyengék, a későbbiek kielégítők, sokan még december 31-kén is vetettek; mi lesz belőle: az a jövő titka.

Kövés takarmánnyal rendelkező gazdákra jó idő járt, mert hó nem lévén, a juhok folytonosan legelhettek; természetesen, a hosszú éjszakák miatt, esténként szénát, vagy legalább szalmát kellett nekik adni. A sok eső miatt a juhok közt a rüh is kezd mutatkozni, ott is, a hol eddig nem ismerték; tehát szükséges a szoros felügyelet, száraz fekhely és gondos gyógyítás, mely utóbbi csak ugy érhető el, ha a juhot egyenként, a mint az akolból kijő, jól megvizsgáljuk és a melyiknél kiütések mutatkoznak, az ugynevezett rüh-irral bekenjük.

A szarvasmarhára nézve igen rossz ez a lágú idő; a kevesebb táperővel bíró takarmányt, mint: polyvát, árpa szalmát nem igen eszi, a tengeri kór pedig a sok eső miatt annyira elromlott, hogy alig számítható az chetők közé

Egy-négy éves csikók, söt öreg lovak egészséges takar-

mányozás mellett, köhögnek, mely csak 2—3 nap tart a nélkül, hogy az állat toroka vagy légcsöve dagadt lenne. Sertéseink jövő héten megkezdik a malacozást, a koczák egészségesek, s így jó reménnyel lehetünk a leendő szaporulat iránt, ha csak nyáron át a torokgyík meg nem tizedeli.

É b n e r S á n d o r, gazdatiszt.

Déva, 1870. jan. 9.

A t. szerkesztőségnek folyó hó 6-ról hozzám intézett felszólítását igen örömet vettem, minek folytán e vidékről gazdaságunkat érdeklőleg felmerülő tudósítások megtételére szívesen vállalkozom.

Jelenben a t. szerk. engedelmével visszatérek a mult év őszére. A mult 1869. évi bortermés Déva környékén félannyi, mint 1868-ban volt, minőségre csaknem egyenlők; ára a mustnak 1 ft — és még 10 kr. is volt, most a lehuzott bor 1 fr. 20—30—40 kr.

Kukoricza termés tetemesen kevesebb, mint látszott és reméltük, a mi a csözéskor uralkodott hosszas szárazság következménye. Tisztabuza ára 2 frt — 2 frt 20 kr; elegy az az felés 1 frt 50 — 1 frt 60 kr; rozs 1 frt 20 — 1 frt 30 kr; zab 60 — kr; krumpli 50 kr; Egy szekér fa, a mely $\frac{3}{8}$ rövid ölet tehet, egészen nyers 3 frt o. é. Egy font marhahus ára 18 kr.

Telünk a legkellemetlenebb, legtöbbnyire esős, a mely akkora sarakat idézett elő, hogy a közlekedés, de különösen a gazdasági trágyáztatás merőben meg van akadva.

Deczember 22-én délkeleten nagy villámlás, mennydörgés volt; a szivárványok gyakoriak.

Őszi vetéseink szépen zöldelnek, az a fő bajunk, hogy az ősszel tartó folytonos esőzés az őszivetést lehetetlené tette, úgy hogy a dévai határon alig egy pár száz kalongya őszi kalászos gabona lesz, s csaknem ezen arányban van Hunyadmegye minden községének határa. Kinek sok kalászos gabonája van, azt ne bocsássa most áruba, mert szép árt nyeregd később érte, mivel Magyarhonból jött utazók hasonló helyzetről beszélnek ott is.

K. A.

Lapszemle.

Néhány szó a gazd. egyleti titkári választásról¹ cím alatt a „Magyar Polgár“ január 5-diki 2-dik számában az alább olvasható cikket közli:

Anyagi emelkedésünk egyik emeltyűje gazdasági-egyletünk, s az némi megelégedéssel tekinthet multjára, habár gazdasági közönségünk nagyobb tömege filléreivel nem állva férhason mellé, nem felelhetett is meg anyagi gyengesége miatt azily intézet iránt támasztható minden igénynek.

Gépeket ismertető, állat- s terménykiállításokat rendező, több új gabnafajt s sok nemes gyümölcsfát terjesztő eljárásaiért a gondolkozó gazda hála s szeretettel lesz iránta, ha feledné is, hogy az alkotmánytalan korban, több nem épen helytelen intézkedés, az egylet kezdeményezésére tétetett, s ez nem csak havi füzetek által, régebben, de ujabban lapja által is igyekszik köztünk a gazdasági ismereteket terjeszteni. Borászati kirándulásai útján megismertük e tekintetben kisebb hazánkat, s az egylet kebelében keletkezett pinczekezelési társulat borainkra vonta nem csak hazánk Királyhágón tuli részének, de a külföldnek is figyelmét, s már is jó szolgálatot tett, borainkat kereskedésképes állapotban ismertette a külfölddel, s fíradhatla-

nul törekedvén arra, hogy azoknak kellő s biztos piacot szerezzen.

Jelen szervezetünkben az egylet ügyeinek jól folyása, s így annak jótékony hatása is, főként titoknoka ügyessége s erélyétől függ. Ő az egésznek mozgó ereje, nála nélkül pang az egyleti élet. Nem teszünk tehát felesleges dolgot, midőn a közeledő titoknoki választás előtt tagtársainknak őszinte igénytelenséggel elmondjuk, miket tartunk egy megválasztandó titoknok elkerülhetlen tulajdonainak. Az egyleti élet körüli több éves tapasztalásunk bátorít fel erre.

A titoknoki teendőik részletezése itt czélom sem lehet, ha azonban felemlitem azt, hogy a titoknok teendője nem csak az egyesület mindennemű iratainak, magyar és idegen nyelvű levelezéseinek, az egyes tagok bizományát tárgyzó, s a pinczészeti egylet levelezéseinek vezetése, az egyleti irat-és könyvtár rendben tartása, hanem az egyesületi köztelek, s egyleti szőlőre közvetlen felügyelet, a választmány s közgyűlés rendleteinek végrehajtása, a szakosztályi működésekben serkentő részvétel, a közönségnek az egyleti élet felől időnkénti tájékozása, tárlatok rendezése, az egylet lapja szerkesztésének érdekében a külföldi gazdasági irodalom tanulmányozása stb. stb., s mindezt meggondolják egyleti tag- s gazdatisztaim, átlátandják, hogy ha egyletünk működéseit emelni, s nem bántani akarjuk, egész embert s olyat kell választanunk, ki összes lelki-erőjét hivatalának szentelje, s ha lehet olyat, ki ezen hivatalt hosszas ideig vihesse, nem tekintve azt egyszerű emelkedetési lépcsőnek.

Semmi annyi kárt egyletünknek nem okozott eddig is, mint az, hogy rövid élete alatt, már 5 vagy 6 titoknoka és ugyanannyi közideje volt, midőn ügyeit alig vitte valaki.

Ha tehát valaki arra szólna fel, hogy irjam meg röviden, mit kívánok azon egyentől, kire a titoknoki választáskor teljes megnyugvással adom szavazatomat, a mindeneket megelőző becsületes jellemet nem is említve, alig mondhatnék egyebet, minthogy az legyen:

- a) iskoláit végzett, tudományosan képzett, művelt ember.
- b) Anyai nyelvünkön kívül okvetlenül tudjon legalább németül tökéletesen, leveleket is kellően e nyelven folytatnia.
- c) Hazánkban vagy külföldön okvetlenül végezte legyen a gazdasági elméleti szaktudományokat valamelyik gazdasági tantézetben, s ha lehet, szaporította legyen ezen ismereteit hosszabb utazásban.
- d) Legyen szeretettel az elméleti s gyakorlati gazdaság iránt.
- e) Legyen ép, erős, egészséges, mozogni szerető és képes, életrevaló ember, különben felügyelői tisztét teljesíteni képes nem leend.
- f) És végre nyilatkoztassa ki, hogy e hivatalt elnyerve, azt bizonyos számú évekig mással felcserélni nem fogja.

Én nyugodtan csak ilyen egyénre merném szavazatomat adni, s másra, az ezen feltételek legtöbbszörének megfelelőre csak akkor, ha ilyen a pályázók között netalán egy sem lenne.

Tisztelettel kérem pályatársimat (?) s tagtársimat is, ezen nézetek vezessék őket is a választásban. Mert ha ezeken kívül, bármi más tekintetből, megválasztjuk a legműveltebb, de szakismeretek nélküli, — vagy a legbecsületesebb, de éhellenlágú embert; vagy a legjobb gyakorlati gazdát, ki az idegen nyelvet nem bírja: megnyomorítjuk egyesületünket, melynek felvirágzása érdekében irta ezeket

e g y t a g j a.

E rovat vezetője a fönnebbi czikkre csak két rövid észrevételt tesz:

1) Míként hiszi az „egy tag“ kivihetőnek most az egyéni szabadság korában, hogy a titkárjelölt ígérje meg, „hogy e hivatalt elnyerve, azt bizonyos számú évekig mással felcserélni nem fogja?“ A pályázati felhívásban ez a kikötés nincs s — felfogásom szerint — bele sem lehet tenni; ily természetű magán ígéretnek pedig a szabad választással s titkos szavazással szemben, semmi értelme nincs. Végre: azok, kik talán magukat ujmodi ideiglenes rabszolgául eladni hajlandók lennének is, bizonyosan nem a pályázók java lenne.

2) Helyeslem az „egy tag“ többi óhajításait, s még magam is tudnám néhányval bővíteni; de vajon 1200 o. é. frt titkári fizetéshez, melyből a szolgatartás, egy gyűlés-szoba az egyesület számára és az irodai költségek, nagyon mérsékelt számítással, 300 frtot fölemésztenek, úgy, hogy a titkárnak maga, családjá föntartására és szállásra legfönnebb csak 900 frtja marad, — lehet-e ily magas igényeket kötni?

Azt hiszem, hogyha a gazd.-egylet tagjai a pályázók közül a legjobbat választják titkárrá: ez idő szerint eleget tettek köteleességeknek.

— „A bányászati és kohászati lapok“, melyet Péch Antal szerkeszt s egyike legderékabb szaklapjainknak, megjelen havonkint kétszer; előfizetési ára 6 frt egész évre, mely Budán a pénzügyi ministerium XVII. ügyosztályába küldendő.

— A „Közgazdasági Hetilap“ megjelenik jan. 3-tól fogva minden hétfőn negyedrért másfél iv tartalommal. Előfizetési feltételek: egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. Az előfizetési pénzeket bérmentve vagy utalvány útján a „Közgazdasági Hetilap“ kiadóhivatalába, Pest, Dorottya-utca 11. sz. Deutsch-féle könyvnyomda-részvénytársulatnak kérjük küldeni. A szerkesztőséget illető közlemények a „Közgazdasági Hetilap“ szerkesztőségéhez, Józseftér 4. sz. intézendők. Főbb rovatai: 1. Közgazdaság általában. 2. Mezei gazdaság minden ágai, tekintettel az erdőszetre is. 3. Bel- és külkereskedelmi mozgalmak. 4. Közgazdasági kormány intézkedések. 5. Bel- és külföldi gazdasági könyv- és lapszemle. 6. Gabona és egyéb nyerstermékek forgalmi szemléje és tözsdetudósításai. 7. Közlemények a gazdasági és kertészeti egyesületek, lótenyésztési állandó bizottmányok köréből. 8. Iparvállalatok és részvénytársaságok közlönye. 9. Gazdasági és kereskedelmi nyilvános árverések és árlejtések. 10. Levelezések. 11. Áru- és értéktözsde. 12. Közlekedés. 13. Biztosítás és bankügy külön mellékletben. Szerkesztő: Máday Izidor. Kiadják: Bernát Dezső és Máday Izidor.

Egyveleg.

* A méhészetről s különösen a Berlepsch által módosított Dzierzon-rendszerről a tél folytán felolvasás tartatik minden vasárnap és csütörtökön d. u. 3 órakor, helytt, a gazd.-egyl. titkári szállásán. (külmonostor-utca 57. sz.)

* Legelőt leg hamarabb nyujtanak a méheknek a gumós és hagymás tavaszi növények, azután a csontár magvu gyümölcsfák virágai, utóbb az alma- és körtefélék. A mezőgazdaságnál legelső a repeze, azután a réti füvek, később a szőlő, ezután következik az illatos, mézet adó akác- és hársfa; továbbá a bükköny, napraforgó s végre a haricska. Ide so-

rolható az erdei iszalag (bércze), melynek illatos és mézzel bővölködő virága sokáig tart, ezért megérdemli, hogy kerítések mellé ültessük.

* Az aranyosszéki kölcsön-magtáregylet alapszabályai megerősítve, közelebbről érkeztek le. Szervezetéből kiemeljük, hogy a kezelési költségeken és kamaton kívül maradó tiszta jövedelem mintegy 65%, melyből 25% a tartalékalaphoz csatoltatik, a többit pedig közczélra fordítanak.

* Egy okszerű és kimerítő erdőszeti törvénynek mielőbbi meghozatala az országra nézve, különösen a mindinkább elharapodzó, erdőpusztítások meggátálása tekintetéből, égető szükség lévén, a vezetésemre bizott m. kir. ministerium kebelében készült e nemű javaslatot, mielőtt az a törvényhozás elébe terjesztetnék, egy szélesebb körű szakértő értekezlet által óhajtanám megvitatni.

Miért is fölhivom az orsz. gazdasági egyesületet, hogy a jövő 1870-ik év január 3-dik napján délelőtti 10 órakor a földmívelés, ipar és kereskedelmi ministerium helyiségeiben (Aldunator 2 sz.) e czélból elnökletem alatt tartandó értekezleten magát képviseltetni sziveskedjék. Pesten, 1869. évi december hó 23-án. Gorove István.

* Az erdő-törvényjavaslat feletti szakértekezlet csaknem egyhangulag tette magáévá a kormány javaslatában elfogadott azon elvet, miszerint a felsőbb felügyelet a magánosok szabad tulajdonjogait lehetőleg kevésbé korlátozza és csak azon esetekben érvényesíttessék, ha ezt a közjó érdekei multhatatlanul szükségessé teszik.

* Újabb királyi vadászterület. Mint az „Erdőszeti Lapok“-ból olvassuk, az ungvári kor. uradalom erdősegei újabban négy pagonyra lettek felosztva, u. m. az ungvári, ókemencei, stavnai és a remetei pagonyokra. A remeti pagony egy része Ó Felsege számára vadászterületül lett kihatva, s az említett lapokhoz mellékelte térképen látható. Ungvártól mintegy 3—4 órányira esik e helyiség, különösen alkalmas oly vadászat létesítésére, a minőnek — ha majd rendben lesz — párját Európában keresni kell. A vadászatot medvék, vaddisznók, szarvasok és hiuzok képezik, melyek mily mennyiségben és minőségben fordulnak elő, elég lesz megemlíteni, miszerint a mult évek egyikén ott 49 vaddisznó, s ezek közt nem egy 4—5 mázsás lövetett, és hogy ott minden évben számosabb medve és szarvas, meg egy két hiuz esik. Emeli e terület előnyeit, hogy az Schönborn gr. munkácsi uradalmának erdősegeivel határos, hol a vadászat szigorú tilalmazás mellett igen rendszeresen üzetik, s hol a mult télen egy napi vadászat eredményeül 7 medve, 5 szarvas és 1 hiuz volt felmutatható. Egy királyi vadász kastély és közelében egy erdőőri lak tervezetik; az előbbi pinczével is ellátott emeletes épület lenne, melynek emelete 6—7 szobára és egy nagyobb ebédlőre, földszintje pedig egy konyhára, egy kamrára, és 5—6 szobára volna tervezve.

* A lég hőmérséke erdön belől és erdön kívül. A francia tudományos akademia folyó évi marcius havi ülésén idős Becquerel a Montagris megyében három éven át folytatott kísérletek tapasztalati eredményeit a következő három törvénybe foglalva adta elő:

1. Az erdön kívüli lég átlagos (közép) hőmérséke több mint 1½ fokkal magosabb az erdön belőli lég hőmérsékénél; ugyanaz áll a legnagyobb melegre, ellenben megfordítva van a legnagyobb hidegre nézve.

2. A különböző hőmérsérváltozások érezhetők ugy erdön belől, mint erdön kívül; csak hogy erdön belől egy kevéssel később észlelhető.

3. Kemény téli időkben, midőn a hőmérsék leszáll az 0-fokon alól 7—10 fokra, az erdön belől legnagyobb hideg körülbelől kevesebb 1½ fokkal. Becquerel ezen nem várt eredményt a leveleiktől megfosztott ágak és galyak kisugárzásának tulajdonítja. (E. L.)

* Cserkéreg helyett a cserfát kezdik Franciaországban a borkészítésre használni, mely szintén olyan alkalmas e célra, csak hogy nedvdús állapotban legyen levágva.

* Hallgatók száma a selmeczi k. bányá- és erdőakadémián 1869—79. A 4 hányszati tanfolyamban rendes hallgató 63, rendkívüli és vendég 12, összesen 75.—A 3 erdészeti tanfolyamban rendes hallgató 39, rendkívüli és vendég 7; összesen 46. Az egész akadémián tehát 121 hallgató, ezek közt a magyar birodalomból 111, a többi 10 a Lajthán tui tartományokból.

* A selmeczi bányászakadémia alapításának századik évét az idén nagy ünnepélylyel akarják megülni. Egy vegyes bizottmány már elkészítette a 47,000 frtra menő ünnepélyi költséget. Vendégeket az egész világról várnak ez alkalomra.

* A magvak csirázó képességüket hosszason megtartják, ha fővényel keverve, fedett edénybe tesszük s 2—3 lábnyi mélységben elássuk. A sóskasav (acidum oxalicum) pedig oly mértékben fokozza a régi magvak csiraképességét, hogy ezáltal 30—40 éves magvakat is ki lehet csiráztatni. Evégett a magvakat sóskasav olvadékat tartalmazó edényben hagyjuk állani, míg a csirázás megkezdődik (1—2 nap), s azután a szokott módon elültetjük.

* A kátrányt porrá tört gypszszel keverve, mint jóhatású kenőcsöt használhatjuk fenés- vagy genyenes sebekre; továbbá a legyek, szunyogok, bögölyök s más ártalmas rovarok csipései ellen. Ha a vetőmagot kátránnyal összekeverjük, s hogy ne ragadjon, hamuval meghintjük, azt semmiféle madár bántani nem fogja. Ez eljárást kivált a törökbuzavetésnél alkalmazni szükséges volna, melyet leginkább foltossá tehetnek a madarak azáltal, hogy a vetőmagot felcsipkedik.

* A pityókából, ha kedvezőtlen időjárás mellett meg nem érhetik, ajánlatos a magnak valót megszáritni, vagyis nedvöket sürübbé tenni. Nobbe tanár kísérlete szerint a mag-pityóka márcz. 30-tól május 7-kéig száraz homokban 30—40 ° C. melegnél fonyasztatott és 22 ¼-al több termést adott, mint a mely megfonyasztva nem volt.

* Kaliforniában oly nagy vörös répát termesztnek, mely majd egy mázsányira megnő. Az eljárás következő: a legnagyobb répa első évben néha 59—60 fontra nő; e kitűnő példányok őszkor gyökereitől óvatosan kivétnak; tavasszal aztán ismét elültetik hogy ki ne magozzanak, a mi különben megtörténnék, ha télen át a földben hagyják volna, — így másodsor is elkezdik a növést, s őszre 80—90 fontosok lesznek; ekkor ugyanez eljárást ismétlik, s harmadik őszre 100—110 font súlyig nőnek.

* Németország gabnatermelése az utolsó évek átlagos eredménye szerint 10 millio tallér értékkel mulja felül a szükségletét; kedvezőtlen aratás esetében azonban nem bírja fedezni szükségletét s ilyenkor rendszeren Magyarországból viszi be a hiányzó mennyiséget. (G. L.)

* Olcsó és jó téli takarmány ígás ökrök számára. Egy német gazda télen át a következő takarmánykeveréssel tartotta marháit. Egy-egy darab számára vett naponként 40 font kukuricaszárát, 10 font hüvelyes veteményszalmát, 10 font őszi gabonaszalmát és 5 font vörös lóherét, s tapasztalta, hogy e takarmányon, ámbár naponként nem csekély munkát végeztek, épen nem fogytak meg, hanem jó erőben és egészségben teleltek ki. Az összevágott törökbuzaszárát néha polyvával keverte a hüvelyes vetemény szalmája helyett.

* Cserebogárfogó-ágak. Bischofródán Németországban tavaly megkísérlették tojás és csimaz fogásra használni fel a cserebuly azon tulajdonságát, hogy tojásait porhanyó s meleg földbe szereti lerakni. Ugyanis a rovar röpdőségi ideje előtt 17 különböző helyen 3—4 láb széles ládákat ástak a földbe, s azután 2—3 hüvelyknyire szalmátlan nyers tehéntrágyával, azontul pedig porhanyó földdel töltötték meg azokat, s a felületet simára gereblyélték. A röpdülés időszakában szemmel tartották a ládákat, de miután lyukakat nem vettek észre rajtuk, melyekről a rovar befuródására következtetni lehetett volna, július közepéig nem nyultak hozzájuk. Ekkor azonban felbontották a ládákat, s azokban, melyek a napnak ki voltak téve a trágyaréteg csak ugy hemzseget a sok apró, valami ¼ hüvelyknyi csimaz, míg azokban, melyeket a nap nem ért, egész tömeg tojást találtak. Jó lesz alkalmazni ez olcsó és jó sikert biztosító pusztítási módot ültetvényeink e veszedelmes ellensége ellen. 1.

* A katonák oktatása végett a mezőgazdaságban és iparban, a badeni hadügyminiszter ezredi iskolákat akar felállítani, s e célra az államköltségvetésbe 3 ezer frtot kért felvételni.

* Az iparos szakoktatás nagyfontosságú ügye lassanként kedvezőbbre fordul. Az országos magyar iparegyesület által kezdeményezett vasárnapi és esti ipariskolák eszméje több helyütt, a vidéken is rokonszenvre talál, és remélhető, hogy az illető községek és iparos testületek, valamint a kormány támogatásával nem sokára több nevezetesebb vidéki városban is meg fognak nyilni a fővárosiak mintájára alakítandó ipariskolák. De ezenkívül a kormány maga is kezébe veszi az iparos szakoktatás előmozdítását; a közgazdasági miniszterium Molnár Aladár urnak eziránti jelentése nyomán, hirszerint, felkarolta az ügyet és felhívta a közoktatási miniszteriumot, hogy közös egyetértésben létesítsenek megállapodást azon módzatok felett, melyek szerint ezen iparszak-nevelés a rendelkezésre álló erők tekintetbe vételével s az államköltségvetés határain belül fokozatosan fejleszthetnének. Ezen célból egy közös értekezlet fog tartatni a két miniszterium részéről, melynek feladata leend: kijelölni azon pontokat, melyeken a célzott szaknevelés először volna foganatosítandó, meghatározni az ezen vidékek helyviszonyainak legjobban megfelelő szaknevelési ágakat, elkészíteni a célbavett szakoktatás költségvetését, megállapítani a tantervet s módot jelölni ki a szükséges tanerők megszerzésére. Ohajtjuk, hogy ezen kezdeményezés folytán minél előbb, minél teljesebb eredményeket legyen alkalmunk üdvözölni.

* Díszérem magyar iparosok számára. Az orsz. m. ipar-egyesület a mult évhez hasonlóan ez évben is egy díszéremet fog oly hazai iparüzök között kiosztani, kik üzletüket korszerű berendezés és okszerű ügyvitel által oly állaspontra emelték, miszerint hasonló külföldi üzletekkel a versenyt kiállhat-